

KARTA KURSU
rok akademicki 2023/2024

Kierunek: psychologia
Specjalność: Psychologia kliniczna
Forma prowadzenia zajęć: niestacjonarnie
Stopień: jednolite magisterskie
Rok: IV
Semestr: VIII (letni)

Nazwa	Psychologia osób chorych somatycznie	
Nazwa w j. ang.	Psychology of somatically ill people	
Koordynator	dr Monika Paleczna	Zespół dydaktyczny
		dr Monika Paleczna
Punktacja ECTS*	5	

Opis kursu (cele kształcenia)

Celem kursu jest poszerzenie wiedzy studentów w zakresie problemami osób chorych somatycznie w różnych okresach życia człowieka. Dodatkowy celem jest poszerzenie wiedzy w zakresie etiologii i diagnozowania chorób somatycznych, przewlekłych i ostrych w cyklu życia człowieka oraz ich rozwiązywania, poznanie sposobów reakcji oraz radzenia sobie w przypadku chorób przewlekłych, ostrych o charakterze somatycznym, a także poznanie psychologicznych i medycznych aspektów tanatologii oraz opieki terminalnej, sposobów przeciwdziałania zagrożeniom zdrowotnym w swoim otoczeniu oraz doskonalenia zdrowia i rozwoju osobistego i społecznego.

Warunki wstępne

Wiedza	Znajomość podstawowych pojęć i teorii z zakresu psychologii zdrowia i psychologii rozwojowej
Umiejętności	
Kursy	

Efekty uczenia się

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Wiedza	W_01 Posiada wiedzę dotyczącą chorób somatycznych występujących w okresie rozwojowym, dorosłości i starości	SK_W02; SK_W07
	W_02 Zna mechanizmy powstawania patologii oraz podstawowe sposoby diagnostyki chorób o różnym charakterze i przebiegu	SK_W02; SK_W07
	W_03 Posiada wiedzę o psychospołecznym wymiarze choroby, doświadczeniu hospitalizacji	SK_W02; SK_W07
	W_04 Zna sposoby radzenia sobie i metody interwencji w sytuacji choroby somatycznej przewlekłej i terminalnej	SK_W02; SK_W07
	W_05 Posiada wiedzę o procesie umierania człowieka w aspekcie psychologicznym i medycznym	SK_W02; SK_W07

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Umiejętności	U_01 Posiada podstawową umiejętność oceny stanu zdrowia na podstawie objawów, w różnych okresach cyklu życiowego człowieka.	SK_U04; SK_U09
	U_02 Posiada podstawową umiejętność rozpoznawania i interpretacji symptomów fizycznych najczęściej występujących patologii somatycznych w życiu człowieka	SK_U09
	U_03 Rozumie istotę doradztwa w zdrowiu i chorobie oraz interwencji w sytuacji chorób o różnym rokowaniu.	SK_U01; SK_U03; SK_U04
	U_04 Potrafi realizować programy profilaktyczne wobec niektórych problemów zdrowotnych.	SK_U01;

Kompetencje społeczne	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych

	K_01 Wykazuje gotowość do współpracy w interdyscyplinarnym środowisku psychologów i lekarzy	SK_K02
	K_02 Wykazuje gotowość do udzielania pomocy psychologicznej osobom chorym somatycznie	SK_K04
	K_03 Rozumie konieczność dalszego kształcenia w zawodzie psychologa klinicznego.	SK_K03
	K_04 Docenia znaczenie medycyny i psychologii dla kształtowania zachowań środowiska ludzi chorych.	SK_K02

Organizacja										
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach								
		A	K	L	S	P	E			
Liczba godzin	20		10							

Opis metod prowadzenia zajęć

Zajęcia odbywają się w formie stacjonarnej.

WYKŁAD: wykład interaktywny z prezentacją multimedialną

ĆWICZENIA: dyskusja, praca w grupach, projekty indywidualne/grupowe, burza mózgów, analiza przypadków

Formy sprawdzania efektów uczenia się

	E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna (esej)	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Inne
W01							X	X				x	
W02							X	X				x	
W03							X	X				x	
W04							X	X				x	
W05							X	X				x	
U01								X					
U02								X					
U03								X					
K01								X					
K02								X					
K03								X					

Kryteria oceny	<p>ĆWICZENIA: wykonanie projektu grupowego, aktywny udział w zajęciach, obecność obowiązkowa</p> <p>WYKŁAD: egzamin pisemny, zaliczenie od uzyskania określonej liczby punktów: 60% +1.</p> <p>ZALICZENIE KURSU: uzyskanie zaliczenia z ćwiczeń i wykładów</p>
----------------	--

Uwagi	Przedmiot specjalnościowy (Psychologia kliniczna) na studiach jednolitych magisterskich, stacjonarnych, kierunek: Psychologia
-------	---

Treści merytoryczne (wykaz tematów)

Wykłady:

1. Choroba somatyczna- wprowadzenie. Ból przewlekły- ujęcie psychologiczne.
2. Choroby nowotworowe
3. Choroby kardiologiczne
4. Ginekologia i położnictwo
5. Zaburzenia endokrynologiczne. Schorzenia autoimmunologiczne.
6. Choroby układu oddechowego
7. Chirurgia
8. Choroby skóry. Choroby nerek.
9. Dziecko/adolescent chory somatycznie. Opiekunowie osób chorych somatycznie.
10. Śmierć- aspekty medyczne i psychologiczne. Syndrom demoralizacji.

Ćwiczenia:

1. Kontakt z pacjentem somatycznym. Wywiad.
2. Opiniowanie psychologiczne- pacjent kwalifikowany do operacji bariatrycznej. Opiniowanie psychologiczne- pacjent kwalifikowany do przeszczepu serca.
3. Narzędzia pomiaru w pracy z pacjentem somatycznym. MHLC – Wielowymiarowa Skala Umiejscowienia Kontroli Zdrowia. Mini-MAC – Skala Przystosowania Psychicznego do Choroby Nowotworowej. PRF – Lista Oczekiwań Pacjenta. Kwestionariusz Strategii Radzenia sobie z bólem. Kwestionariusz Przekonań na temat bólu. Skale Oceny Rodziny.
4. Opieka paliatywna. Śmierć. Żałoba.
5. Pomoc psychologiczna osobom chorym somatycznie.

Wykaz literatury podstawowej

Wykłady:

1. Chojnacka-Szawłowska, G. (2012). *Psychologiczne aspekty przewlekłych chorób somatycznych*. Vizja Press & IT.
2. Jarema, M. (red.). 2021. Zaburzenia psychiczne w schorzeniach somatycznych. Diagnostyka i leczenie PZWL.
3. Leppert, W., Majkowicz, M. (red.). (2018). *Ból przewlekły: ujęcie kliniczne i psychologiczne*. PZWL Wydawnictwo Lekarskie.
4. Basińska, M. A. (2021). Syndrom demoralizacji w zmaganiu się z chorobą. Wydawnictwo UKW.

Ćwiczenia:

1. Motyka, M. (2011). Komunikacja terapeutyczna w opiece ogólnomedycznej (s. 9-38 (Biopsychospołeczne aspekty choroby)). Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
2. LeMont, D., Moorehead, M. K., Parish, M. S., Reto, C. S., & Ritz, S. J. (2004). Suggestions for the pre-surgical psychological assessment of bariatric surgery candidates. *American Society for Bariatric Surgery*, 129.
3. Snyder, A. G. (2009). Psychological assessment of the patient undergoing bariatric surgery. *Ochsner Journal*, 9(3), 144-148.
4. Maldonado, J. R., Dubois, H. C., David, E. E., Sher, Y., Lolak, S., Dyal, J., & Witten, D. (2012). The Stanford Integrated Psychosocial Assessment for Transplantation (SIPAT): a new tool for the psychosocial evaluation of pre-transplant candidates. *Psychosomatics*, 53(2), 123-132.
5. Ratajska, A., Sinkiewicz, W. (2015). Pacjent ze skrajną niewydolnością serca— psychospołeczne aspekty kwalifikacji do transplantacji serca. *Medycyna Paliatywna w Praktyce*, 9, 2, 71–75.
6. Juczyński, Z. (2001). *Narzędzia pomiaru w promocji i psychologii zdrowia*. Pracownia Testów Psychologicznych Polskiego Towarzystwa Psychologicznego. Wybrane narzędzia.
7. Margasiński, A. (2013). Skale Oceny Rodziny. Polska adaptacja FACES IV – Flexibility and Cohesion Evaluation Scales Davida H. Olsona. Podręcznik. Pracownia Testów Psychologicznych Polskiego Towarzystwa Psychologicznego.
8. Worden, J. W. (2022). Poradnictwo i terapia w żałobie (s. 127- 184 (Poradnictwo w żałobie: towarzyszenie w żałobie niepowikłanej)). PWN
9. Kluczyńska, S. (2016). Interwencja kryzysowa jako metoda pomocy chorym somatycznie. W: L. Zabłocka-Żytka i E. Sokołowska (red.), *Pomoc psychologiczna chorym somatycznie* (185-203). Difin.
10. Kubacka-Jasiecka, D., Berezowska-Pogoń, J. (2014). Interwencja w kryzysach zdrowia: założenia, strategie, refleksje własne, 115-137.
11. Zięzio, M., Klin, J. (2016). Interwencja kryzysowa jako metoda pomocy chorym somatycznie. W: L. Zabłocka-Żytka i E. Sokołowska (red.), *Pomoc psychologiczna chorym somatycznie* (248-272). Difin.

Wykaz literatury uzupełniającej

1. Heszen-Niejodek, I. (red.). (1990). Rola psychologa w diagnostyce i leczeniu chorób somatycznych. Warszawa: PZWL.
2. de Walden-Gałuszko (2015). Psychoonkologia w praktyce klinicznej. PZWL.
3. Bętkowska-Korpała, B., Gierowski, J.K. (red.). (2008). Psychologia lekarska w leczeniu chorych somatycznie. Kraków: Wydawnictwo UJ.

4. Borren, I., Tambs, K., Gustavson, K., & Sundet, J. M. (2014). Psychological distress in spouses of somatically ill: longitudinal findings from The Nord-Trøndelag Health Study (HUNT). *Health and Quality of Life Outcomes*, 12(1), 1-11.
5. Apkarian, A. V., Baliki, M. N., & Geha, P. Y. (2009). Towards a theory of chronic pain. *Progress in neurobiology*, 87(2), 81-97.
6. Kelley, A. S., & Meier, D. E. (2010). Palliative care—a shifting paradigm. *New England Journal of Medicine*, 363(8), 781-782.
7. Herschbach, P., Keller, M., Knight, L., Brandl, T., Huber, B., Henrich, G., & Marten-Mittag, B. (2004). Psychological problems of cancer patients: a cancer distress screening with a cancer-specific questionnaire. *British journal of cancer*, 91(3), 504-511.
8. Liu, M. Y., Hu, D. Y., Jiang, R. H., Deng, J. G., & Yang, X. L. (2008). An analysis of psychological problems of patients in cardiology clinic. *Zhonghua nei ke za zhi*, 47(4), 277-279.
9. Feldman, M. A., Yardley, H. L., Bulan, A., & Kamboj, M. K. (2022). Role of Psychologists in Pediatric Endocrinology. *Pediatric Clinics*, 69(5), 905-916.
10. Paleczna, M. (2023). Spirituality in cancer. *Kwartalnik Naukowy Fides et Ratio*, 56(4), 157-166.
11. Paleczna, M. (2023). New old life of patients after implantation of implantable cardioverter-defibrillator. *Kwartalnik Naukowy Fides et Ratio*, 55(3), 210-219.
12. Paleczna, M. (2018). Cancer as a chronic disease—a psychological perspective. *Biuletyn Polskiego Towarzystwa Onkologicznego Nowotwory*, 3(1), 29-33.

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)

Ilość godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	20
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	10
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	0
Ilość godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	35
	Przygotowanie krótkiego projektu indywidualnego po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	0
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	25
	Przygotowanie do egzaminu	35
Ogółem bilans czasu pracy		125
Ilość punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		5